МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Науково-навчальний інститут бізнесу, економіки та менеджменту
(повна назва інституту/факультету)

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
_____ *Олександра КАРІНЦЕВА*
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
____ _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня *бакалавр*
(бакалавр / магістр)

зі спеціальності *051 Економіка,*
(код та назва)

освітньо-професійної програми *Економіка і бізнес*
(освітньо-професійної / освітньо-наукової) (назва програми)

на тему: Оцінка вартості підприємства

Здобувача(ки) групи Епн-91-0 Коваленко Богдан Володимирович
(шифр групи) (прізвище, ім'я, по батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Богдан КОВАЛЕНКО
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник к.е.н. Олексій КАРПІЩЕНКО _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Суми – 2023

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри економіки,
підприємництва
та бізнес-адміністрування
_____ Олександра КАРІНЦЕВА
«___» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
до кваліфікаційної роботи
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

Студента(ки) групи Епн-91-0, 4 курсу ЦЗДВН
(найменування інституту)
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітня програма: 6.051.00.06 «Економіка і бізнес»
Коваленко Богдан Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові)
Тема кваліфікаційної роботи: Оцінка вартості підприємства

Затверджена наказом по СумДУ №_____від «___»_____20__ р.
Термін подання здобувачем вищої освіти завершеної кваліфікаційної роботи: до «_____»_____20__ р.

Вихідні дані до роботи: первинна інформація підприємства, нормативні і законодавчі акти України, літературні джерела

Зміст основної частини кваліфікаційної роботи (перелік питань, що підлягають розробленню):

1. Теоретичні аспекти оцінки вартості підприємства
2. Оцінка вартості підприємства (на прикладі ТОВ «ВАЙ-Н-ЕН»)
3. Напрямки максимізації ринкової вартості підприємства

Перелік ілюстрацій (мають бути представлені під час захисту):

1. Підходи до трактування поняття вартість
2. Динаміка складу активів ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, тис.грн.
3. Динаміка структури капіталу ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, %

4. Оцінка вартості ТОВ «Вай-Н-Ен» на основі економічно доданої вартості за 2020-2022 роки.
5. Структура вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємства

Дата видачі завдання: «__ __»_____2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: к.е.н. Олексій КАРПІЩЕНКО
(вч. звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Завдання прийняв(ла) до виконання: «__»_____2023р. _____
підпис студента(ки)

Примітки:

1. Це завдання є складовою кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня та розміщується після її титульного аркушу.
2. Після складання завдання, студент має ознайомитися із:
   - календарним графіком підготовки кваліфікаційної роботи із зазначеними строками виконання окремих етапів;
   - порядком перевірки кваліфікаційної роботи на наявність ознак академічного плагіату;
   - критеріями оцінювання та вимогами до кваліфікаційної роботи.

АНОТАЦІЯ

Робота налічує 36 сторінок та 6679 символів. Використовується 11 таблиць, 6 рисунків, 5 додатків та 61 джерел.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що з подальшим розвитком економіки зростає конкуренція на ринках та перед власниками компаній постає питання перспективи подальшого зростання. У таких умовах необхідно аналізувати результати своєї діяльності та оцінювати її ефективність. Тому вибір показника ефективності організації та факторів, що на неї впливають, є сьогодні однією з самих актуальних завдань, що стоять перед власниками та керівниками компаній.

Метою роботи є удосконалення оцінки вартості підприємства. В процесі досягнення мети вирішувались наступні завдання:

- розглянути економічну сутність вартості підприємства;
- розглянути методичні підходи до оцінка вартості підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- оцінити вартість підприємства;
- впровадити моделі вартісно-орієнтованого управління підприємством;
- обґрунтувати запропоновану модель.

Відповідно до поставлених цілей та завдань об'єктом дослідження є ринкова вартість підприємства, що визначається сукупністю чинників, які лежать у основі її формування.

В процесі дослідження було запропоновано впроваджувати в діяльність підприємства контролінговий вартісно-орієнтований менеджмент, який окрім класичних функцій вирішує одночасно: проблеми зменшення внутрішніх конфліктів; забезпечує інтереси зовнішніх агентів; максимізує вартість компанії.

Ключові слова: вартісно-орієнтоване управління, вартість підприємства, оцінка бізнесу, поведінковий контролінг, фінансовий стан.

SUMMARY

The work has 36 pages and 6679 characters. 11 tables, 6 figures, 5 appendices and 61 sources are used.

The relevance of the study is due to the fact that with the further development of the economy, competition on the markets is increasing and company owners are faced with the question of future growth prospects. In such conditions, it is necessary to analyze the results of one's activity and evaluate its effectiveness. Therefore, choosing an indicator of the organization's effectiveness and the factors that influence it is one of the most urgent tasks facing owners and managers of companies today.

The purpose of the work is to improve the assessment of the enterprise's value. In the process of achieving the goal, the following tasks were solved:

- consider the economic essence of the enterprise's value;
- consider methodical approaches to estimating the value of the enterprise;
- provide organizational and economic characteristics of the enterprise;
- conduct an analysis of the financial state of the enterprise;
- estimate the value of the enterprise;
- implement value-oriented enterprise management models;
- justify the proposed model.

In accordance with the set goals and objectives, the object of research is the market value of the enterprise, which is determined by the set of factors that underlie its formation.

In the research process, it was proposed to introduce controlling value-oriented management into the company's activities, which, in addition to classic functions, simultaneously solves: problems of reducing internal conflicts; ensures the interests of external agents; maximizes the value of the company.

Keywords: value-oriented management, enterprise value, business evaluation, behavioral controlling, financial condition.

ЗМІСТ

ВСТУП 7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 9
1.1.Економічна сутність вартості підприємства 9
1.2.Методичні підходи до оцінки вартості підприємства 12
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВАЙ-Н-ЕН» 17
2.1.Організаційно-економічна характеристика підприємства 17
2.2.Оцінка фінансового стану підприємства 23
2.3.Оцінка вартості підприємства 26
РОЗДІЛ 3.НАПРЯМКИ МАКСИМІЗАЦІЇ РИНКВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 31
3.1.Впровадження моделі вартісно-орієнтованого управління підприємством 31
3.2.Обгрунтування запропонованої моделі 37
ВИСНОВКИ 40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 42
ДОДАТКИ 43

ВСТУП

Розвиток сучасної економіки, що пройшла в Україні шлях від зародження ринкових відносин на початку 1990-х до формування складного механізму, що поєднує комплекс взаємопов'язаних реакцій галузей та підприємств на внутрішні та зовнішні зміни до теперішнього часу призводить до переміщення власності, що потребує точного підходу до оцінки її вартості. В тому числі переходять між власниками цілі підприємства, стаючи, таким чином об'єктами оцінки. Однак, будучи складними комплексними системами, вони не можуть бути оцінені за допомогою простих шаблонів, оскільки останні не забезпечують можливість врахувати все різноманіття факторів, що впливають на їх вартість, набір яких, до того ж, специфічний у кожному окремому випадку.

Нерідко недостатня увага до питань оцінки вартості бізнесу стає причиною неоптимальних рішень, що тягнуть за собою не тільки необхідність радикальної перебудови діяльності компанії, а й ризик повного припинення бізнесу. Оцінка вартості підприємства та управління нею стають не лише інструментами забезпечення управлінських рішень, але і аргументами у переговорах, наслідком яких є, наприклад, нові стратегічні ініціативи.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що з подальшим розвитком економіки зростає конкуренція на ринках та перед власниками компаній постає питання перспективи подальшого зростання. У таких умовах необхідно аналізувати результати своєї діяльності та оцінювати її ефективність. Тому вибір показника ефективності організації та факторів, що на неї впливають, є сьогодні однією з самих актуальних завдань, що стоять перед власниками та керівниками компаній.

Метою роботи є удосконалення оцінки вартості підприємства. В процесі досягнення мети вирішувались наступні завдання:

- розглянути економічну сутність вартості підприємства;

- розглянути методичні підходи до оцінка вартості підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- оцінити вартість підприємства;
- впровадити моделі вартісно-орієнтованого управління підприємством;
- обґрунтувати запропоновану модель.

Відповідно до поставлених цілей та завдань об'єктом дослідження є ринкова вартість підприємства, що визначається сукупністю чинників, які лежать у основі її формування.

Предметом дослідження виступають моделі, підходи та методи ринкової оцінки вартості підприємства.

Інформаційною базою роботи послужили праці відомих вчених, присвячені виробленню моделей оцінки вартості компаній. Застосування методів наукового аналізу та синтезу дозволило виявити особливості існуючих моделей і вибрати найбільш цінні з погляду поставленої мети подальшого застосування.

Методологічною базою виступили розроблені підходи та методики оцінки вартості підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1.Економічна сутність вартості підприємства

Підприємство являється сукупністю відносин, які формуються між економічними суб'єктами суспільства для відтворення та розподілу капіталу на основі відокремлених персоніфікованих економічних інтересів.

Під вартістю підприємства розуміють розрахунковий показник корисності (цінності) бізнес-одиниці, який визначають як очікування майбутніх доходів та/або на основі діючих активів підприємства на певну дату, з урахуванням альтернативного використання активів [10].

Сьогодні однією з ключових характеристик компаній є їх вартість, оскільки з одного боку величина ринкової вартості бізнесу враховує доходність, а з іншого – ризикованість, виражаючи найважливіші властивості бізнесу як товару [11].

Якщо підприємство має вартість і його можна розглядати як товар, який купується чи продається, то в основі самого процесу створення вартості знаходиться механізм ціноутворення.

Розглянемо найбільш популярні в економічній науковій літературі підходи до визначення дефініції «вартість» (табл.1.1.).

Таблиця 1.1

Підходи до трактування поняття «вартість»

Теорія вартості	Підхід до трактування поняття «вартість»	Автор
Трудова теорія вартості	1. Вартість як уречевлена в товарах та послугах праця	С. Мочерний, Ю. Ніколенко, В. Коноплицький , А. Філіна
Теорія ринкової оцінки вартості	2. Вартість як властивість або цінність товару	Ю. Ніколенко, В. Коноплицький, А. Філіна
Трудова теорія вартост	3. Вартість як сума витрат	О. Типанова, А. Азриліян, А. Загородній
Теорія ринкової оцінки вартості	4. Вартість як грошовий еквівалент	І. Маркус, В. Пазірук, Ф. Едванс, Д. Бішоп, Міжнародні стандарти оцінки, Національні стандарти оцінки, Г. Островська

Джерело: складено автором на основі [7, 9,8]

Отже, як видно з табл. 1.1, існують різні підходи до тлумачення поняття «вартість» . Як зазначається в [11], власність як економічна категорія має бути охарактеризована з позиції:

1. Витрат, які були понесені в процесі її створення.

2. Кон’юнктури ринка (співвідношення попиту та пропозиції).

3. Очікуваної корисності чи очікуваним доходом від володіння власністю.

Беручи до уваги рівень розвитку наукових досліджень, які формують базис виникнення нових підходів до трактування економічних категорій, виникає доцільність аналізу сутності поняття "вартість підприємства".

1. Ціннісно-ціновий. Основа вартості є «міра грошового вираження», яка формується, враховуючи ефективність суб'єктів господарювання, а також цінності для його власників.

2. Майновий. Трактують вартість підприємства з т. з. вартості усього наявного у підприємства майна, поділяючи погляди вчених на два напрями.

3. Стратегічний. Вартість підприємства, на їх думку, виражається величиною майбутніх грошових потоків. Найбільш повним є визначення [2, с. 9], де вартість підприємства розкрито з т. з. проявів ділової активності компанії та обмежено фактичним (потенційним) приростом потоків економічних ви$ год, достатніх для задоволення очікувань власників вкладеного капіталу, із врахуванням ризиків.

4. Системний. Даний підхід розглядає підприємство як відкриту систему, на яку впливають значна кількість факторів, обумовлюючих формування величини вартості підприємства. Так, відповідно до трактування представників даного підходу, вартість підприємства "є критерієм їх розвитку й ефективного функціонування в наявних умовах зовнішнього середовища".

5.Комплексний. Цей підхід є найбільш універсальним. Так, трактування поняття "вартість підприємства" шляхом синтезу підходів є наступним -

- ціннісно-цінового та стратегічного: міра грошового вираження величини перевищення корисного результату діяльності підприємства для стейкхолдерів над витратами із залучення капіталу з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх драйверів (О. Давидов [3, с. 18]);

- ціннісно-цінового, майнового та стратегічного: сумарна вартість активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, які генеруються активами, виражається в ціні, за якою купують чи продають підприємство (О. Міщенко [8]);

- ціннісно-цінового та системного: грошова оцінка компанії як системи, яка націлена на його збереження та розвиток і характеризує ефективність діяльності з позиції зростання цінності його капіталу.

Висока популярність даного підходу є об'єктивною, беручи до уваги зростання динамічності причинно-наслідкових зв'язків, що обумовлено стрімким розвитком економічних систем.

На основі проведеного аналізу трактувань досліджуваної економічної категорії, вважаємо, що вартість підприємства – це грошовий вираз справедливої цінності відповідного підприємства, який сформувався на базі вартості його матеріальних та нематеріальних активів, прогнозованих грошових потоків, які генеруються суб'єктом господарювання, під впливом чинників його зовнішнього середовища.

В межах даного дослідження пропонується спиратися на визначення вартості в тлумаченні, що надається Національними стандартами оцінки [7].

Оціночна діяльність виділяє значну кількість різних видів вартості, які визначають відповідно з цілями та умовами оцінки. Їх перелік та сутність визначається стандартами оцінки, прийнятими в країнах світу. Загальною для всіх стандартів характеристикою є розподілення всіх видів вартості по двох базах оцінки – ринкову та неринкову.

Ринкова база оцінки представлена ринковою вартістю. Цей вид вартості є базовим в усій теорії оцінки. Неринкові види вартості

визначаються у випадку наявності обмежень на використання об’єкту, купівлю, фінансування угоди та ін. і визначають, використовуючи методи та оціночні процедури, які засновані на результаті аналізу корисності чи призначень об’єктів оцінки, а також вивченні впливу умов використання чи способу відчуження об’єкта оцінки [11].

Основний критерій вартості будь-якого об’єкта власності – корисність, тому бізнес має вартість у тому випадку, якщо він може бути корисним реальному або потенційному власникові. Іншими словами, якщо реально є платоспроможний попит на конкретне підприємство (бізнес), то можна констатувати наявність його вартості. У даному випадку корисність бізнесу фокусується на його здатності приносити дохід в конкретному місці і протягом певного періоду.

Концепція управління вартістю підприємства передбачає, що менеджери підприємства націлені на дії та управлінські рішення, які збільшують не так поточні, або надійно заплановані на найближчий період прибутку, що створюють базис для підвищення майбутніх прибутків у більш віддаленій перспективі, що, проте, здатне різко підвищити поточну вартість підприємства [5].

Менеджерам підприємств необхідно знати, яка буде вартість підприємства у разі прийняття того чи іншого управлінського рішення, що тягне за собою серйозні наслідки (зміна організаційної структури управління, впровадження інвестиційних проектів, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства комплексних заходів). При розгляді вартості підприємства як цільової функції управління менеджери підприємства націлені на довгострокове зростання вартості.

1.2.Методичні підходи до оцінки вартості підприємства

При здійсненні оціночної діяльності, підприємство розглядається як товар, який структурно складається із різноманітних видів майна і права на це майно. Підприємство розглядають також як юридичну особу, самостійний господарюючий суб'єкт з виробництва продукції (товарів), надаючого послуги тощо. Необхідно зазначити, що в широкому розумінні предмет оцінки підприємства розглядають дуалістично.

Його розуміють, фокусуючись на традиційній для нашої країни оцінці бізнесу як оцінки капіталу та ринкового потенціалу фірми, як юридичної особи. Даний підхід ототожнює оцінку бізнесу фірм з оцінкою їх майна.

Друге – найпоширеніше в науковій спільності поняття оцінки підприємства засновується на тому, щоб визначити, яка вартість не фірм, які отримують ті чи інші доходи, а прав власності, технологій, конкурентних переваг, матеріальних і нематеріальних активів, які надають можливість мати доходи [4].

Так, оцінка вартості бізнесових об'єктів власності системно охоплює цілий перелік економічних і управлінських дисциплін. Як правило, мета оцінки полягає у визначенні виду оціночної вартості, необхідної клієнту для прийняття інвестиційного рішення, для укладення угоди, для внесення змін у фінансову звітність.

Проводити оцінку вартості підприємства зацікавлені різні стейкхолдери: державні органи, приватні особи, контрольно-ревізійні органи, управлінські структури, кредитні організації, страхові компанії, податкові та інші організації, приватні власники бізнесу, інвестори тощо [3].

Прибуток - це відображення шляху, пройденого бізнесом за рік. Цей показник не враховує стратегічних рішень, результат яких буде видно лише через 3–5 років, але саме такі рішення зрештою визначають успішність компанії та збільшення її вартості для власників. Проте оцінка роботи менеджерів провадиться щорічно, тому у них з'являється спокуса приймати рішення, які позитивно вплинуть в основному на поточні результати компанії, часто на шкоду довгостроковому розвитку бізнесу[6].

Ще однією причиною, через яку потрібно оцінювати саме вартість компанії, є необхідність ефективного управління вартістю капіталу. З погляду бухгалтера, збільшення позикових коштів підвищує суму відсоткових платежів і може знизити прибуток. Проте з погляду власників, залучення позикових коштів дешевше джерело фінансування бізнесу, ніж акціонерне капітал, і має максимально використовуватися компанією [5]. Слід відразу ж торкнутися один найважливіший аспект оцінки бізнесу: незалежно від тих цифр, які ми отримаємо за допомогою різноманітних методів оцінки,

Практиці компанія, як і будь-який інший об'єкт, коштує рівно стільки, скільки за неї готові сплатити. Це головне правило оцінки бізнесу. Воно означає, що доти, доки не з'явиться реальна можливість продати компанію, жодні заяви про її вартість не можуть вважатися правильними або помилковими [6].

Метод дисконтованих грошових потоків заснований на визначення вартості компанії як суми чистих грошових потоків, які здатна згенерувати компанія, наведених до сьогодення моменту з урахуванням інфляції та ризику. Одним з різновидів цього методу є спосіб капіталізації доходів[3].

Метод капіталізації доходів ґрунтується на оцінці вартості компанії як відношення чистого грошового потоку до коефіцієнта капіталізації (норма прибутку, помножена на капітал). Цей метод підходить тільки стабільним компаніям, які не мають різких припливів або відтоків капіталу[3].

Метод реальних опціонів ґрунтується на застосуванні моделі фінансових опціонів (Блека-Шоулза) для оцінки інвестиційних проектів на ринках товарів та послуг[3]. Відповідно до цього методу можливість компанії гнучко реагувати на зміни довкілля теж має певну ціну: за інших рівних умов компанія, яка має таку можливість, коштує дорожче (наприклад, через довгострокові контрактні зобов'язання або регулювання цін над ринком).

Метод реальних опціонів популярний у аналітиків і дослідників, але поки що небагато компаній використовують його практично.

Метод компанії-аналогу ґрунтується на оцінці вартості компанії виходячи із угод купівлі-продажу з акціями або майном аналогічних фірм[4].

Метод Ольсона висловлює вартість компанії через поточну вартість її чистих активів та дисконтований потік «наддоходів» (Відхилень прибутку від середньої величини по цій галузі) [3].

Витратний метод заснований на оцінці вартості компанії як сумі витрат за створення аналогічної компанії[3].

З погляду методу дисконтованих грошових потоків вартість компанії - це сума її грошових потоків, дисконтованих з врахуванням ризику та витрат на капітал. Розраховується ця вартість за наступною формулою:

$$\text{Вартість підприємства} = \sum_{i}^{n} \frac{FCFt}{(1+r)^t} \quad (1.1)$$

де n - період, за який існують прогнозні значення грошових потоків;

r - ставка дисконтування з урахуванням ризику та вартості капіталу;

FCFt - чистий грошовий потік, доступний компанії в період t. Грошовий потік (FCF) розраховується за наступною формулі:

$$FCF=EIT(1-tax)-(CAPEX-\text{Амортизація})-\Delta WC \quad (1.2.)$$

де EBIT (earnings before interest and taxes) - прибуток до відрахування податків та відсотків за кредитом;

tax – ефективна ставка оподаткування;

CAPEX (capital expenditures) - інвестиційні витрати на купівлю основних фондів, а також витрати на обслуговування кредитів на них придбання;

ΔWC - Зміна негрошового оборотного капіталу [2].

Отже, грошовий потік підприємства впливає на рівень прибутку і навіть зміна величини оборотного капіталу. Вони можуть змінюватися під впливом дрібніших факторів, таких як величина дебіторської заборгованості чи оборотність активів.

Таким чином, видозмінюючи та деталізуючи формулу грошового потоку, можна визначити повний перелік параметрів (чинників вартості), які

впливають вартість компанії. Встановивши кількісні та логічні взаємозв'язки між ними, ми отримаємо модель оцінки вартості компанії[3].

Щоб виявити фактори вартості, зазвичай аналізується фінансова звітність (звіт про прибутки та збитки, баланс, звіт про рух грошових коштів), а також інші документи внутрішньофірмової звітності. Для виявлення факторів вартості ми зазвичай використовуємо форму звіту про прибутки та збитки з управлінської звітності.

Кожен фактор вартості може залежати від інших показників, зокрема і нефінансових. На рентабельність продажів безпосередньо впливає собівартість продукції, що визначається шляхом детального аналізу складових витрат. Ці показники можуть змінюватися в залежно від галузі, стратегії та бізнес-моделі компанії.

Визначивши основні параметри, описують математичні та логічні взаємозв'язки між цими параметрами, а також визначають, який вони мають вплив на величину грошового потоку. З метою визначення даної залежності проводиться аналіз минулих періодів роботи компанії, за які є достовірні дані. Крім того, для цього найчастіше використовують метод моделювання за відсотком реалізації.

Основна ідея цього методу полягає в тому, що поточні активи та пасиви змінюються пропорційно до продажів, причому така взаємозалежність має стійкий характер. Для показників, які змінюються іншим чином, можливо, доведеться будувати окремий прогноз.

Оцінка вартості бізнесу зазвичай базується на різних факторах, включаючи фінансові показники, такі як прибуток, обороти, активи, борги, а також фактори, пов'язані з ринковою ситуацією, конкуренцією, потенціалом зростання, індустрійними тенденціями. Останні визначаються загальносвітовими трендами руху до сталого розвитку [17,18,19,42,44,47-50,54-61 та цифрової економіки [20,21,22,23,30,31,32,33,34,38,39,40,41,43, 45,46,51-53]. Це безперечно впливає на вартість бізнесу.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВАЙ-Н-ЕН»

2.1.Організаційно-економічна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВАЙ-Н-ЕН» є приватним підприємством, яке здійснює свою діяльність у сфері торгівлі медичним обладнанням та протезами.

Юридична особа: Україна, 03110, місто Київ, вул.Пироговського, б.19, корпус 6.

Статутний капітал - 70000 грн.

Вид діяльності - 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

Підприємство зареєстровано в 2015 році. За останній рік товариство зайняти значно збільшило частку ринку та наростило власні доходи за рахунок досвідченого та кваліфікованого персоналу.

На рис.2.1 представлена динаміка середньооблікової чисельності персоналу ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки.

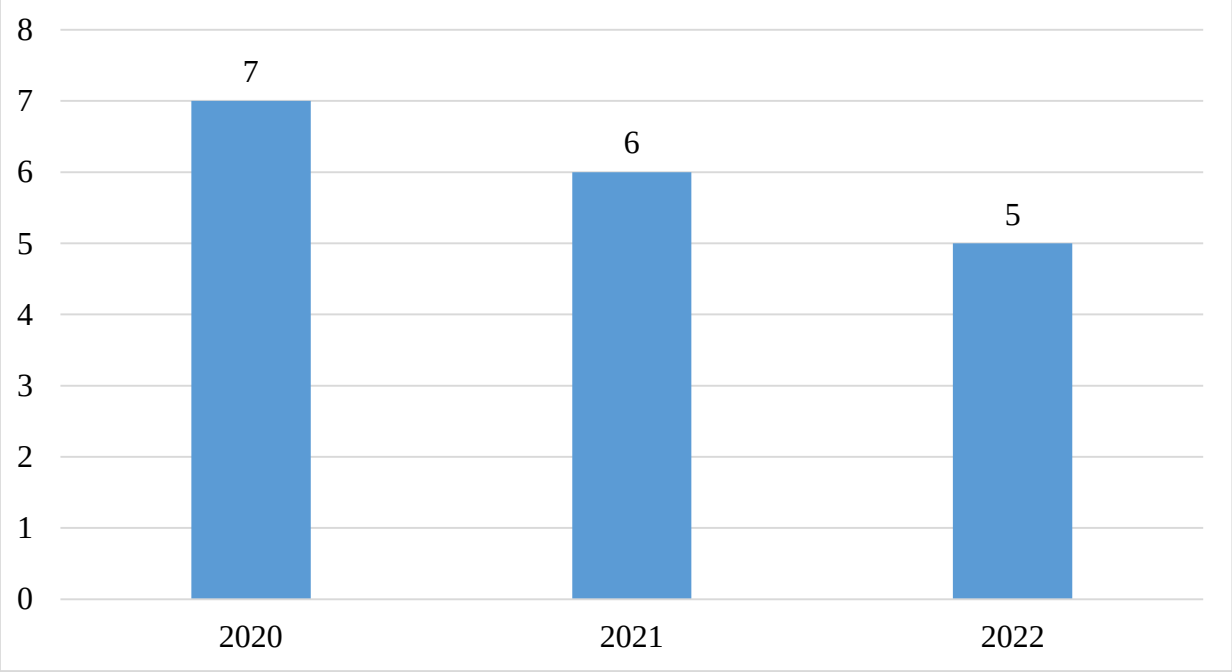

Рис.2.1. Зміни середньооблікової чисельності персоналу ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, осіб

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

З даних рис.2.1 можна зробити висновок, що середньооблікова чисельність персоналу за досліджуваний період стабільно зменшувалась на 1 працівника, що обумовлено аутсорсингом маркетингу у 2021 році, та звільненням одного працівника через виїзд за кордон у 2022 році.

В табл. 2.1 представлено показники руху робочої сили в ТОВ «Вай-Н-Ен» рр., для подальшого розрахунку плинності персоналу підприємства.

Таблиця 2.1

Динаміка руху персоналу ТОВ «Вай-Н-Ен» у 2020-2022 рр.

Назва показників	Усього штатних робітників, чол
2020	
Прийнято	2
Вибуло	1
2021	
Прийнято	2
Вибуло	1
2022	
Прийнято	1
Вибуло	3

*Джерело: складено автором за даними підприємства

Проведемо аналіз та оцінювання показників руху персоналу ТОВ «Вай-Н-Ен» у 2020-2022 рр. (табл. 2.2). З табл. 2.1 видно, що коефіцієнт прийому на підприємстві ТОВ «Вай-Н-Ен» скорочувався з 0,2 до 0,1, що підтверджує зниження кількості прийнятого персоналу.

Таблиця 2.2

Показники руху персоналу ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 рр*

№	Показник	Формула розрахунку	2020	2021	2022
1	Коефіцієнт прийому	Кп = Прийняті/СОЧ	0.,2	0,2	0,1
2	Коефіцієнт плинності	КПЛИН = Звільнені/СОЧ	0,1	0,1	0,1
3	Коефіцієнт загального обігу робочої сили	Ко = Прийняті + Звільнені/ СОЧ	0,3	0,3	0,2
4	Коефіцієнт замінності	КЗАМ = Прийнят/ Звільнені	2	2	1
5	Коефіцієнт стабільності	Кст = 1 – КЗАМ	-1	-1	0

*Джерело: складено автором за даними підприємства

Коефіцієнт загального обігу робочої сили характеризувався майже незмінними тенденціями. Так у 2020 р. він становив 0,3, за період 2021 р. Залишився на рівні, проте в 2022р. зменшився до 0,2. Плинність кадрів не перевищує нормативне значення (0,2). Тобто плинність кадрів та незначна кількість звільнень працівників не є основною проблемою ТОВ «Вай-Н-Ен» що на разі існують в системі управління персоналом.

Таким чином, можемо зробити висновок, що плинність кадрів на підприємстві має невисоке значення, тобто забезпечується сталість персоналу, а це в свою чергу збільшує перспективи розвитку компанії, так як персонал, який працює довго краще розуміє орієнтири компанії.

Крім того, звільнення робітників обумовлено поважними причинами та не є наслідком невдоволення робітниками умовами праці, відношенням керівництва тощо.

Проте на підприємстві не має перспективи кар'єрного росту, так підприємство має просту організаційну структуру та обмежену кількість посад за штатом, проте в перспективі розширення діяльності є можливість перегляду організаційної структури.

Для того щоб ефективно здійснювати власну діяльність підприємству необхідну як необоротні, так і оборотні активи, динаміку яких розглянемо в табл.2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка складу активів ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, тис.грн.

Показники	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн	
				2021/2020	2022/2021
Незавершені капітальні інвестиції	1176,3	1176,3	1176,3	0	0
Основні засоби	12,4	15,3	19,6	2,9	4,3
Усього необоротні активи	1188,7	1191,6	1195,9	2,9	4,3
Запаси	3499,6	13098,9	14862,6	9599,3	1763,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3019,1	1307,9	1707,5	-1711,2	399,6
Дебіторська заборгованість з бюджетом	107,1	362,9	313,8	255,8	-49,1
Інша поточна дебіторська	865,4	232,9	622,6	-632,5	389,7

заборгованість					
Грошові кошти	67,5	1166,3	580,4	1098,8	-585,9
Інші оборотні активи Усього оборотні активи	40,7	103,9	11,1	63,2	-92,8
Всього оборотних активах	7599,4	16272,8	18098,0	8673,4	1825,2
Всього активів	8788,1	17464,4	19293,9	8676,3	1829,5

Джерело: складено автором

Провівши аналіз даних в табл.2.3 можна зробити наступні висновки:

- за досліджуваний період загальна вартість активів стабільно збільшилася, у 2021 році темп приросту активів склав 98 %, а у 2022 році - ще 10,4 %.;

- незначні зміни відбулись в обсягах необоротних активів у 2021 році на 0,24 % у 2021 році та на 0,36 % у 2022 році;

- більш суттєво зросли запаси у 2021 році на 9599,3 тис.грн. або 274 %, а у 2022 році ще на 1763,7 тис.грн або 13,5 %;

- зворотну тенденцію у 2021 році мала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, яка зменшилася на 1711,2 тис.грн. або 56,7 %, що свідчило про прискорення розрахунків покупців підприємства, проте у 2022 відбулося зростання даної заборгованості на 399,6 тис.грн, що обумовлено погіршенням платоспроможності покупців через війну в Україні;

- інші оборотні активи збільшилися на 155,2 % у 2021 році, а у 2022 році вже зменшилися на 89 %. При цьому загальна вартість оборотних активів стабільно зростала за досліджуваний період, у 2021 році на 114 %, а у 2022 році ще на 11,2 %.

Склад та динаміка активів повністю відповідають специфіці діяльності підприємства, а динаміка відображає вплив факторів на підприємство, так як після спаду у 2022 році через пандемію у 2021 році відбулось суттєве зростання активної частини балансу, проте вже у 2022 році через війну в Україні активи підприємства призупинили активність в своєму нарощенню.

В табл.2.4 розглянемо як змінювалась питома вага кожної складової активів підприємства за досліджуваний період для визначення рівня її мобільності..

Таблиця 2.4

Структура активів ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, %

Показники	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн	
				2021/2020	2022/2021
Незавершені капітальні інвестиції	13,39	6,74	6,10	-6,65	-0,64
Основні засоби	0,14	0,09	0,10	-0,05	0,01
Усього необоротні активи	13,53	6,82	6,20	-6,70	-0,62
Запаси	39,82	75,00	77,03	35,18	2,03
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	34,35	7,49	8,85	-26,87	1,36
Дебіторська заборгованість з бюджетом	1,22	2,08	1,63	0,86	-0,45
Інша поточна дебіторська заборгованість	9,85	1,33	3,23	-8,51	1,89
Грошові кошти	0,77	6,68	3,01	5,91	-3,67
Інші оборотні активи Усього оборотні активи	0,46	0,59	0,06	0,13	-0,54
Всього оборотних активах	86,47	93,18	93,80	6,70	0,62
Всього активів	100	100	100	0,00	0,00

Джерело: складено автором

Аналіз структури активі підприємства показав переважання питомої ваги оборотних коштів над необоротними активами протягом всього досліджуваного періоду. При цьому питома вага оборотних активів зросла з 86,47 %, у 2020 році до 93,8 % у 2022 році.

Так як підприємство займається торговельною діяльністю, відповідно має в структурі активів в своїй оборотній частині переважання запасів, які зросли з 39,82 % у 2020 році до 77,03 % у 2022 році. На основі аналізу структури активів можна зробити висновок про «легку» структуру активів, тобто більш мобільну.

Для того щоб здійснювати неперервну роботу підприємству необхідно мати в своєму розпорядженні фінансові ресурси, за рахунок яких фінансуються активи та поповнюються оборотні кошти.

Саме тому важливо розглянути склад фінансових ресурсів та їх динаміку на досліджуваному підприємстві за 2020-2022 роки в табл.2.5..

Таблиця 2.5

Динаміка складу джерел фінансування активів ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, тис.грн.

Показники	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн	
				2021/2020	2022/2021
Зареєстрований капітал	70,0	70,0	70,0	0	0
Нерозподілений прибуток	1778,9	6473,2	12621,7	4694,3	6148,5
Усього власного капіталу	1848,8	6543,2	12691,7	4694,4	6148,5
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6469,3	9553,2	5717,3	3083,9	-3835,9
Кредиторська заборгованість з бюджетом	391,3	1215,3	833,7	824	-381,6
Інші поточні зобов'язання	78,7	152,3	51,2	73,6	-101,1
Всього поточних зобов'язань	6939,3	10921,2	6602,2	3981,9	-4319
Всього зобов'язань	8788,1	17464,4	19293,9	8676,3	1829,5

Джерело: складено автором

Провівши аналіз даних в табл.2.5 можна зробити наступні висновки:

- сума власного капіталу підприємства стабільно зростала, у 2021 році збільшилася на 4694,3 тис.грн. або 253,9 %, а у2022 році - ще на 93 %. Дане зростання відбулося за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку за досліджуваний період та свідчить про підвищення фінансової незалежності підприємства;

- позикові кошти на підприємстві представлені лише поточними зобов'язаннями;

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги зросла на 3083,9 тис.грн. у 2021 році або на 47,66 %, а у 2022 році, навпаки, зменшилась на 3835,9 тис.грн або 40,1 %. Зменшення кредиторської заборгованості є позитивним моментом, що свідчить зменшення покупок товарів в кредит та зменшення позикових коштів більш високої вартості;

- загальна сума поточних зобов'язань зросла у 2021 році на 3981,9 тис.грн. або 98,7 %, а у 2022 році, навпаки, зменшилась на 4319 тис.грн. або 10,4 %. Дане зменшення відбулось переважно за рахунок зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, услуги.

Представимо на рис.2.1 динаміку структури капіталу підприємства за досліджуваний період.

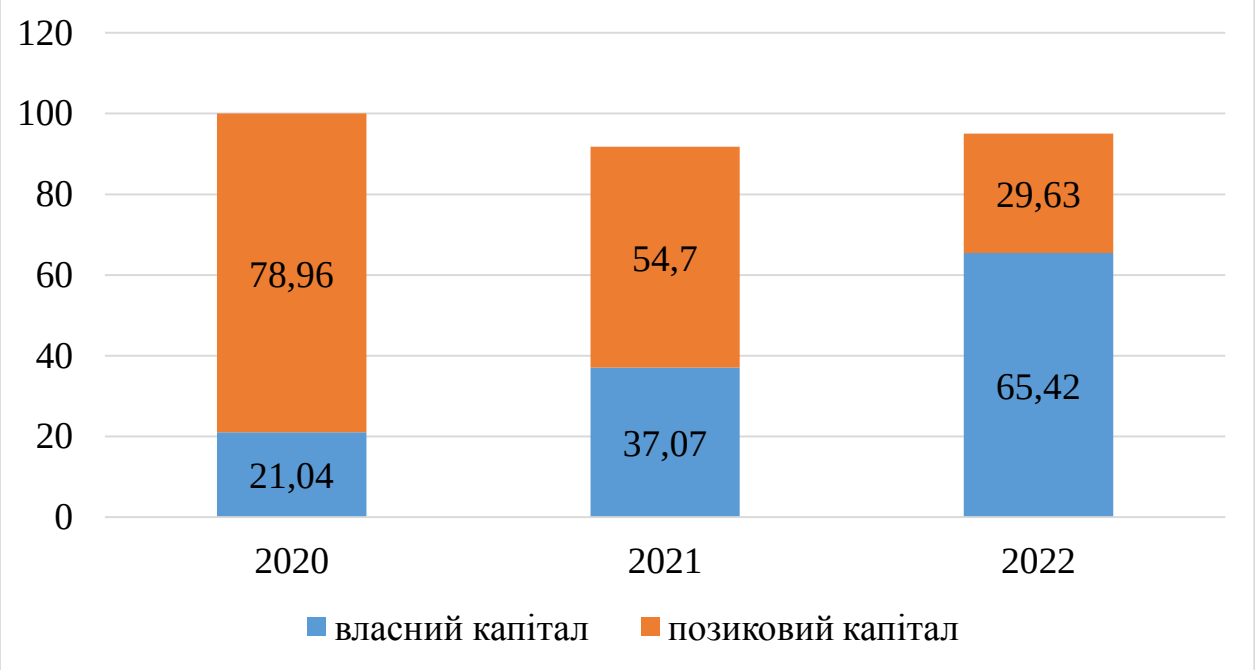

Рис.2.2. Динаміка структури капіталу ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, %

Джерело: складено автором

Показники структури капіталу підприємства, представлені на рис.2.2, свідчать про переважання позикового капіталу у 2020 та 2021 році, їх питома вага становила 78,96 % та 62,53 % відповідно, проте вже у 2022 році, їх питома вага зменшилась до 28,31 %. Відповідно можна зробити висновок, що підприємство до 2022 року не було фінансово незалежним.

2.2.Оцінка фінансового стану підприємства

Як найважливіша мета проведення оцінки фінансового стану підприємства виступає отримання параметрів ключового характеру, об'єктивним і влучним чином характеризують фінансову діяльність організації [8]. Досягнення поставленої мети зазначеної оцінка відбувається в результаті вирішення деякого набору завдань аналітичного характеру, які є

взаємопов'язаними. Завдання аналітичного характеру є конкретизацією всіх цілей проведеного аналізу з прийняттям до всіх можливостей організаційного, інформаційного, технічного та методичного плану.

В процесі оцінки фінансового стану підприємства першочергова варто визначити динаміку фінансових результатів підприємства для того щоб здійснити висновок чи є підприємство прибутковим.

В табл.2.6 розглянемо динаміку ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.6

Динаміка ефективності діяльності ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки, тис.грн.

Показники	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн	
				2021/2020	2022/2021
Чистий дохід від реалізації продукції	34845,0	57599,0	71214,9	22754	13615,9
Інші операційні доходи	3038,0	1508,2	786,7	-1529,8	-721,5
Разом доходи	35148,9	59107,0	72001,0	23958,1	12894
Собівартість	29036,8	48831,7	54833,6	19794,9	6001,9
Інші операційні витрати	3938,2	3520,0	5770,4	-418,2	2250,4
Разом витрати	32975,0	52351,7	60604,0	19376,7	8252,3
Фінансовий результат до оподаткування	2173,8	6755,5	11397,6	4581,7	4642,1
Витрати на прибуток	391,3	1216,0	2051,6	824,7	835,6
Чистий прибуток	1782,5	5539,5	9346,0	3757	3806,5

Джерело: складено автором

Провівши аналіз даних в табл.2.6 можна зробити наступні висновки:

- чистий дохід від реалізації продукції підприємства стабільно збільшувався за досліджуваний період. Так, у 2021 році він збільшився порівняно з 2020 роком на 63 %, а у 2022 році порівняно з 2021 роком ще на 23,6 %;

- разом доходи також збільшувались з кожним роком, у 2021 році на 68,1 %, а у 2022 році - ще на 21 %;

- разом із зростанням доходів від реалізації зростала і собівартість реалізованої продукції, яка у 2021 році збільшилася на 19794,9 тис.грн. або 68,2 %, а у 2022 році - ще на 6001,9 тис.грн або 12,3 %;

- загальна сума витрат зросла на 58,7 % у 2021 році та на 15,77 % у 2022 році;

- чистий прибуток як основний фінансовий результат діяльності підприємства за досліджуваний період збільшився на 210,7 % у 2021 році та на 68,7 % у 2022 році.

На рис.2.3 представлена динаміка показників фінансової стійкості підприємства за 2020-2022 роки.

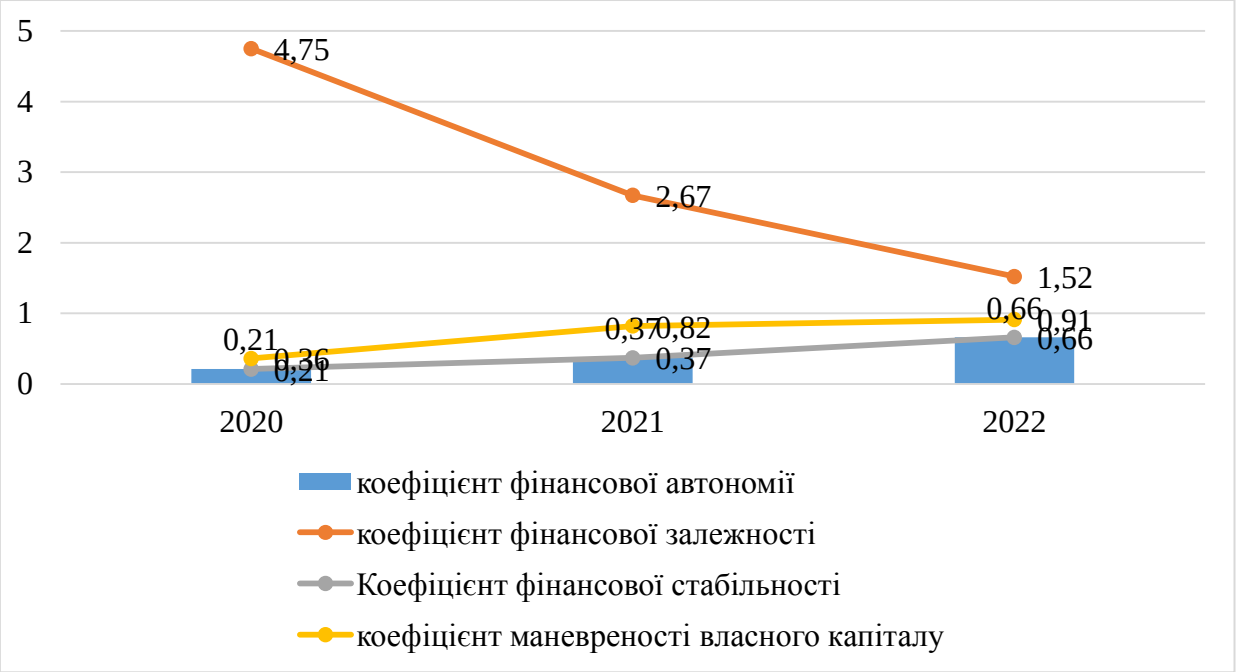

Рис.2.3. Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Вай-Н-Ен» за 2020-2022 роки

Джерело: складено автором

З даних рис.2.8 можемо зробити висновок, що у 2022 році підприємство підвищило показники фінансової стійкості.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, що підприємство забезпечене власними оборотними активами, що позитивно відображається на фінансовій стійкості підприємства.

Коефіцієнт фінансової стабільності також має динаміку до зростання, який показує про зменшення фінансових ризиків, з якими може стикнутися підприємство в процесі своєї діяльності.

На рис.2.4. представимо динаміку відносних показників ліквідності підприємства за досліджуваний період.

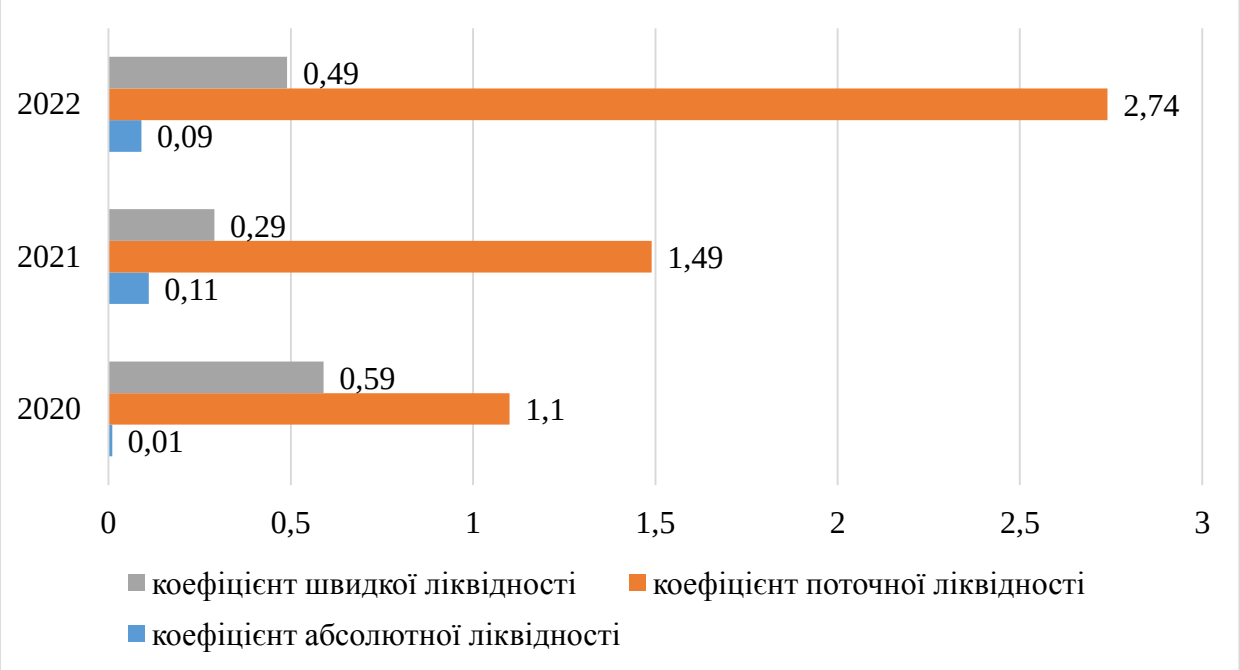

Рис.2.4. Аналіз показники ліквідності підприємства за 2020-2022 роки

Джерело: складено автором

Відносні показники ліквідності підприємства, представлені на рис.2.4 свідчать, що ТОВ «Ван-Н-Ен» не мають достатньої суми абсолютно ліквідних активів щоб покрити найбільш термінові зобов'язання, проте на підприємстві достатньо поточних активів для покриття поточних зобов'язань.

Тож в цілому можемо зробити висновок з проведеного дослідження, що підприємство нормальний фінансовий стан, є рентабельним та може відповідати за своїми зобов'язаннями.

2.3.Оцінка вартості підприємства

Зіставлення у попередніх розділах роботи між собою можливостей застосування різних підходів до оцінки вартості підприємства виявило особливості, переваги та недоліки витратного, порівняльного та

прибуткового підходів. При цьому, для цілей подальшого дослідження нами було обрано саме прибутковий підхід, що реалізується за допомогою застосування методу дисконтованих грошових потоків як найбільш повно відображає ринкові позиції підприємства, особливо в у разі, коли вона стає об'єктом угоди купівлі-продажу. Далі наведемо оцінку вартості ТОВ «Вай-Н-Ен» за допомогою зазначеного методу, позначимо вузькі місця цього методу та спробуємо запропонувати варіанти їх подолання.

Отже, як зазначалося вище, розрахунок вартості підприємства методом дисконтованих грошових потоків ґрунтується на припущенні про те, що потенційний інвестор не готовий вкладати у придбання підприємства суму, що перевищує поточну вартість майбутніх доходів, які є підприємство може згенерувати на найближчому горизонті планування та інвестування. З іншого боку, власник не мотивований до продажу своєї компанії за ціною, нижчою від цієї ціни. Теоретично це означає, що в ході переговорів сторони дійдуть угоди про ринкову ціну, що дорівнює поточній вартості, однак, таке рішення, скоріше, більше задовольняє інтересам продавця, ніж покупця, якому залишаються усі ризики. Втім, залишимо тему переговорів та зосередимося на застосуванні методики оцінки вартості підприємства

Як би там не було, метод дисконтованих грошових потоків є найбільш прийнятним з погляду інвестиційних мотивів і погляду в майбутнє, оскільки інвестор, який вкладає свої кошти в придбання чинного підприємства, що купує, зрештою, не набір матеріальних та нематеріальних активів (будівель, споруд, обладнання, накопичених матеріалів та сировини тощо), а потік майбутніх доходів, який повинен дозволити йому окупити вкладені кошти та отримати прибуток від цієї угоди. Таким чином, будь-яке підприємство незалежно від своєї галузевої приналежності виробляє лише один вид блага – майбутні доходи.

Для цілей подальшого аналізу виберемо безборговий грошовий потік, що розраховується як сума чистого прибутку до сплати відсотків та податків (EBIT), амортизаційних відрахувань, приросту власного капіталу. У даному

випадку амортизаційні відрахування додаються до прибутку як негрошовий елемент витрат, включення якого до складу витрат підприємства пов'язані з відпливом коштів. При розрахунку безборгового грошового потоку також віднімають капітальні вкладення, здійснення яких пов'язані з відпливом коштів.

Приріст власного оборотного капіталу необхідний розширення основний діяльності, придбання оборотних активів підприємства (сировини, матеріалів, напівфабрикатів тощо) і потребує відтоку коштів. А під приростом власного оборотного капіталу розуміється збільшення тих його елементів, яких виявилися пов'язані власні оборотні кошти та спрямовані з їхньої поповнення кошти.

З метою кращого розуміння змісту економічної доданої вартості (EVA) варто практично розібрати процес побудови показника[17].

Розрахуємо кожен показник, з якого складається механізм дослідження вартості підприємства за методом EVA у 2020-2022 роках. EBIT розраховують як суму чистого прибутку з вирахуванням доходу (витрат) та податку на прибуток.

Прибуток до вирахування відсотків і податків (EBIT) розраховують як різниця між виручкою підприємства у звітному році та податком на прибуток і іншими операційними доходами й складатиме:

$EBIT_{2020}$=34845-391,3-3038=31415,7

$EBIT_{2021}$=57599-1216,0-1508,2=55875

$EBIT_{2022}$=71214-2051,6-786,7=68376

Середньозважена вартість капіталу (WACC) -це середня процентна ставка за всіма джерелами фінансування компанії.

$WACC_{2020}$=0,21*14+(1-0,18)*22*0,79=17,19%

$WACC_{2021}$=0,3714*14+(1-0,18)*22*0,62=16,37%

$WACC_{2022}$=0,65*14+(1-0,18)*22*0,34=15,23.%

Підставляємо за формулою показники й отримуємо економічно додану вартість:

EVA_{2020}=31415,7-0,18*1775,9=31096,04

EVA_{2021}=55875-0,16*6473,2=54839,39

EVA_{2022}=683764-0,15*12621,7=66482,75

Щоб розрахувати вартість підприємства потрібно до скоригованої величини інвестованого капіталу додати кумулятивну суму поточної вартості EVA. В таблиці 2.10 наведено розрахунки EVA для ТОВ «Вай-Н-Ен». Інтерпретація цього чинника дуже проста: якщо EVA має негативне значення, то це означає зменшення вартості капіталу компанії, і навпаки. У нашому випадку даний показник має позитивне значення.

Таблиця 2.10

Оцінка вартості ТОВ «Вай-Н-Ен» на основі економічно доданої вартості за 2020-2022 роки

Показники	2020	2021	2022
Виручка, тис.грн	34845	57599	71214
Прибуток до вирахування відсотків і податків (EBIT), тис.грн.	31415,7	55875	68376
Чистий операційний прибуток(NOPAT), тис.грн.	25760,87	45817,5	56068,32
Інвестований капітал (CE), тис.грн.	1775,9	6473,2	12621,7
Середньозважена вартість капіталу, %	17,19	16,37	15,23
Плата за капітал, тис.грн.	305,28	1059,66	1922,28
Економічна додана вартість, тис.грн.	31096,04	54839,39	66482,75
Коефіцієнт дисконтування	0,89286	0,79719	0,71178
Поточні вартість , тис.грн.	27764,41	43717,41	47321,09
Кумулятивна сума поточної вартості в прогнозований період, тис.грн.	27764,41	71481,82	118802,91
Скоригована величина спочатку інвестованого капіталу, тис.грн.	1585,63		
Вартість компанії, тис.грн.	120388,54		

Джерело: складено автором

Отже, можна зробити висновок, вартість підприємства складається із скоригованої величини інвестованого капіталу та кумулятивної суми поточної вартості за останній рік та складає 120388,54 тис.грн.. Вартість-орієнтоване управління, або VBM, допомагає компаніям створювати конкурентні переваги за рахунок підвищення капіталізації бізнесу. Зарубіжні дослідження показують, що концепція стосовно стратегічного управління фінансами є ефективнішою, ніж традиційний облік прибутків і доходів. Це з

специфікою ведення підрахунку – у межах VBM використовується більш об'єктивна збалансована система показників, у своїй враховуються всі функції організації: стратегія, людські ресурси виробництва.

Особливо важливим є той факт, що в рамках концепції вартісно-орієнтованого управління постановка операційних цілей та система винагород узгоджені з факторами, що визначають цінність активів компанії, що змушує працівників відповідати за діяльність, яку вони контролюють.

РОЗДІЛ 3.НАПРЯМКИ МАКСИМІЗАЦІЇ РИНКВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1.Впровадження моделі вартісно-орієнтованого управління підприємством

Застосування широко поширеної традиційної системи оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства, заснованої на ресурсному підході, а також показниках рентабельності діяльності не дозволяє адекватно оцінювати якість управління у довгостроковому періоді[24,25,26,27,28,29,35,36,37].

Сучасна економічна ситуація, що характеризується динамізмом та глобалізацією, зажадала нових підходів до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю підприємств видобувної промисловості. У зв'язку з цим особливої важливості набуває побудова такої системи оцінки ефективності управління підприємством, яка б враховувала вплив зовнішнього середовища, що змінюється, і довгострокові наслідки прийнятих управлінських рішень.

Вартісно-орієнтоване управління (далі також value based management – VBM) є однією з інноваційних практик стратегічного управління бізнесом. Головну проблему в ТОВ «Вай-Н-Ен» становить відсутність адекватної оцінки активів компанії, яке в результаті зростає в проблему розподілу ризиків, що загрожує втратою фінансової стійкості промислового підприємства.

Причиною цього економісти назвали неузгодженість цілей усередині компанії на всіх її рівнях.

Стратегічна суть VBM полягає в тому, щоб спонукати людей до дій відповідно до їхніх передбачуваних особистих інтересів, які також відповідають інтересам організації.

Перевага VBM полягає в здатності фокусувати зусилля всіх зацікавлених сторін у створенні, спрямовуючи свою енергію для досягнення

єдиної мети. При цьому проміжними показниками досягнення цієї мети можуть бути такі:

1) Зростання прибутку.

2) Оптимізація бізнес-процесів компанії, так як VBM має інструментарій оцінок, що дозволяє оперативно та коректно вносити зміни в управлінні бізнесом. Серед таких змінних - дисконтований грошовий потік, доходність грошових потоків від інвестицій, доходність інвестованого капіталу, економічна додана вартість та ін.

3) Підвищення задоволеності клієнтів підприємства, оскільки, очевидно, це наводить до підвищення з лояльності та бажання знову скористатися послугами/придбати продукти компанії, що, у свою чергу, максимізує вартість акцій підприємства.

4) Мотивований та відповідальний персонал, чий дохід також прив'язаний до зростання вартості акцій підприємства [13].

Система оцінки ефективності управління підприємством на основі вартісного аналізу дозволить брати до уваги вплив зовнішніх факторів та з прийнятною точністю визначати результат діяльності підприємства у довгостроковому періоді. І тут критерієм ефективності управління підприємством буде збільшення вартості його капіталу, вираженого у грошовій формі.

Перехід до вартісно-орієнтованого управління дозволить керівництву підприємства проводити оцінку стратегічної ефективності суб'єкта господарювання на основі показника економічної доданої вартості; аналізувати фактори, що впливають на вартість бізнесу.

Зміни, які мають відбутися на підприємствах, що перебудовують свою систему управління на вартісно-орієнтовану, на інструментальному рівні мають бути спрямовані на підвищення фінансової ефективності їхньої діяльності. Щоб ступити на стежку вартісно-орієнтованого управління, необхідно впровадження та розвиток основних компонентів, що охоплюють усі сторони діяльності бізнесу.

Для впровадження та подальшої орієнтації на вартість необхідно:

- провести більш ретельний стратегічний аналіз для вибору та реалізації ринкової стратегії компанії;

- застосування та аналіз фінансових моделей;

- прийняти еволюцію пріоритетів при аналізі діяльності компанії, а саме, орієнтуватися на грошові потоки та економічний, а не бухгалтерський прибуток;

- виділити стратегічне управління як основне, а оперативне як інструмент для його досягнення. Розуміння та застосування цього принципу є дуже важливим аргументом, що автоматично спонукає, приділяти належну увагу аналізу фінансових показників;

- створити корпоративну культуру, де головна мета кожного співробітника, незалежно від ієрархії посад — створення вартості компанії.

Представимо на рис.3.1 структуру вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств.

Рис.3.1. Структура вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств

Джерело: складено автором на основі [3]

Вартісно-орієнтоване управління зі збалансованою системою показників набагато краще, ніж класичний облік. суть вартісно-орієнтованого

Управління полягає у збільшенні вартості акцій компанії. Говорячи мовою цифр, витрати на капітал у такому разі повинні бути набагато менше, ніж прибуток від інвестицій. Необхідно пам'ятати, що витрати на капітал - це багатовимірна величина. Інвестиції ж – це завжди ризик, який несуть акціонери, тобто, по суті, інвестори. Отже, ризик має бути виправданим та адекватним з фінансової точки зору. VBM відрізняється від традиційної моделі тим, що найкраще оптимізує розподіл ресурсів у контексті інтеграції показників ризику-прибутковості.

Необхідно також при розрахунках приймати до уваги інвестиційні перспективи компанії. VBM у загальному вигляді завжди є інструментом для досягнення максимальної віддачі від інвестицій. Інвестиції, в той же час, мають певний життєвий цикл, тобто пов'язані з показником часу. Відповідно, з точки зору управління, при ухваленні рішення топ-менеджменту компанії необхідно орієнтуватися на життєвий цикл конкретних інвестицій, щоб вирішити, прийняті ним, перевищували за прибутковістю витрати на капітал.

Основою для складання та аналізу розрахунків, з погляду, є довготривалість перспективи. Це з тим, що короткочасні інвестиції немає для компанії такого вирішального значення у контексті фінансової стійкості, як довгострокові. Характерною рисою VBM якраз і є довгостроковість прогнозів, одержаних на підставі підрахунків.

Цей підхід є пріоритетним і з точки зору філософії бізнесу – далекий обрій планування передбачає бажання менеджменту компанії працювати довго і не робити кроків, здатних погіршити її фінансову репутацію. До VBM в даному випадку відноситься і довгостроковий підрахунок ризиків.

Вартісно-орієнтованого управління підтверджено у дослідженні [20], згідно з яким компанії, застосовуючи у своїй діяльності принципи VBM, через підвищення ефективності використання ресурсів; збільшення дохідності акцій порівняно проти конкурентів; більш обґрунтованого

планування інвестицій та довгострокової орієнтації; зростання самого процесу прогнозування вартості, підвищують загальну вартість підприємства.

VBM - це всеохоплююча та цілісна система менеджменту, для того щоб ефективно впровадити яку потрібно повністю замінити стару корпоративну культуру на нову й формувати вартісно-орієнтоване мислення, яке базується на наявності двох компонентів, а саме системі оцінювання вартості та вартісно-орієнтованому управлінні; здебільшого менеджери чітко не уявляють, як створюється вартість, які фактори на це впливають, як ринок оцінює компанії. Варто впровадити поведінковий контролінг в менеджмент підприємства. Для вирішення проблем поведінкового контролінгу і виокремлення підсистем управління цим процесом варто акацентувати увагу на наступному:

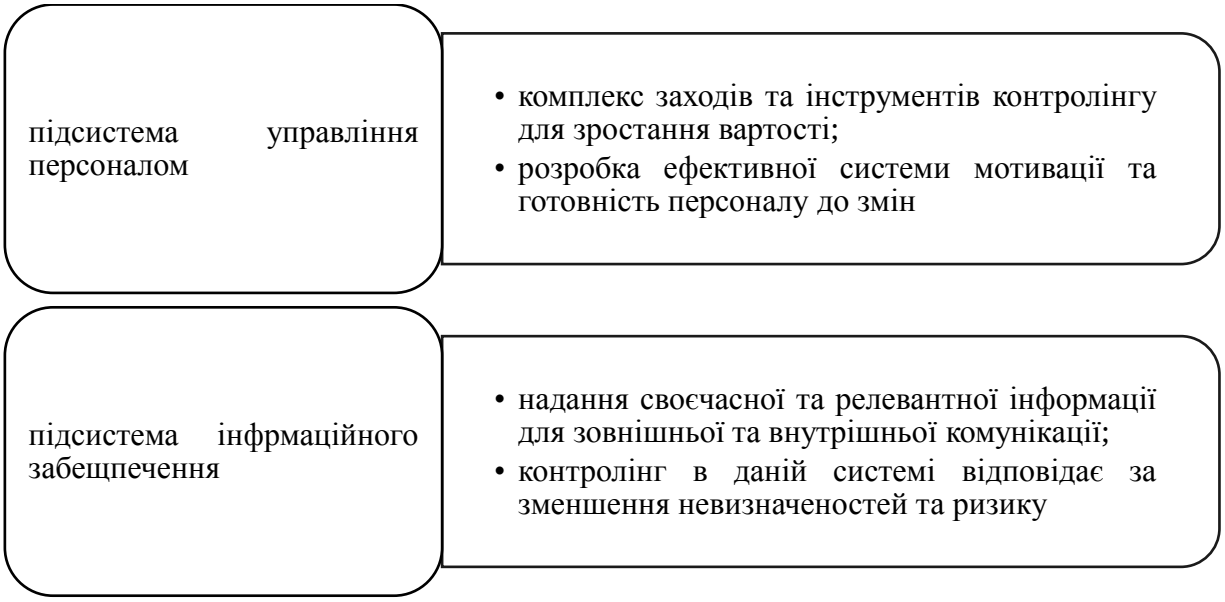

Рис.3.2. Виокремлення підсистем управління відповідальних за впровадження вартісно-орієнтованого управління

Джерело: складено автором на основі [3]

З метою ефективної зовнішньої комунікація необхідно щоб публічні звіти компанії містили інформацію з приводу створення доданої вартості компанією, перш за все, включали інформацію щодо обраних вартісно-орієнтованих показників. Відповідна підсистема управління повинна мати

сучасний рівень розвитку, а інформація, яка до неї надходить має бути доступна як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам у повному обсязі – з метою підвищення вартості для акціонерів [2]. Контролінг фіксує завдання для кожного співробітника та кожного відділу. З його допомогою вимірюються результати та організується їх щоквартальне зіставлення з цілями. Таким чином, контролінг є важливим механізмом контролю за поведінкою персоналу, каталізуючи при цьому окремі поведінки у одну систему встановлюючи глобальні орієнтації.

Таким чином, коли підприємству необхідно перевизначити свої стратегічні напрями, тобто переглянути свої способи функціонування, модифікуючи свою структури, використовують саме запропонований підхід в управлінні. Також максимізувати вартість бізнесу можна через[12]:

- Формування пакету інвестиційних проєктів: розробка довгострокових і короткострокових програм; розробка проєктів обмеженого росту; формування планів інтеграції об’єктів придбання в єдиний комплекс;
- Збільшення ефективності функціонування бізнесу та управління витратами; управління ризиками; визначення ключових показників діяльності компанії вироблення оптимальних схем залучення фінансових ресурсів.

Основну проблему впровадження вартісно-орієнтованого управління підприємством складає відсутність автоматизації управління, що не дозволяє вчасно та в повній мірі отримувати інформацію, а оцінка вартості здійснюється в ручному режимі. Саме тому доцільно випровадити автоматизовану систему управління на підприємстві, що дозволить вчасно реагувати на ризики падіння вартості підприємства.

3.2. Обґрунтування запропонованої моделі

Необхідно оцінити ефективність впровадження CRM системи в оціночну діяльність підприємства. В табл.3.1 представимо інвестиційні витрати на даний захід.

Таблиця 3.1

Інвестиційні витрати на впровадження CRM системи в оціночну діяльність підприємства

Показники	Періоди		
	2023	2024	2025
Програмне забезпечення	282000	-	-
Монтаж мережі	25000	-	-
Супровід програмного забезпечення	62000	62000	62000
Всього	369000		

Джерело: складено автором

Зо оцінками експертів впровадження даної системи підвищить кількість замовлень та зростання обсягів доходів від реалізації продукції на 10 % та знизить витрати на управління на 5 %. Крім того, планується, що з кожним роком ефективність заходів буде зростати на 2 %.

Таким чином, додатково компанія отримає у 2023 році - 803,48 тис.грн.; у 2024 році - 819,54 тис.грн., а у 2025 році - 835,93 тис.грн

Таблиця 3.2

Оцінка економічної ефективності проекту

Показники	Періоди		
	2023	2024	2025
Дисконтований позитивний грошовий потік	658,59	550,62	460,36
Дисконтований негативний грошовий потік	302,46	41,66	34,14
Чистий дисконтований грошовий потік	356,13	508,96	426,21

Джерело: складено автором

Розрахуємо суму чистого наведеного доходу за оптимістичним інвестиційним проектом: Чистий наведений дохід (ефект) (NPV)=426,21-302,46=123,75 тис.грн. Розрахуємо індекс прибутковості:

$$PI = NPV/IC \quad (3.2)$$

Індекс прибутковості інвестицій (PI) = 123,75//302,46 = 0,41

Період окупності інвестицій (PP) є показником, що характеризує термін, протягом якого вкладений капітал принесе дохід. Період окупності (ПП) = 302,46/(123,75/3) = 7,3 місяців.

Таблиця 3.3

Дисконтування грошового потоку шляхом послідовного наближення

Показники	Періоди		
	2023	2024	2025
Дисконтований позитивний грошовий потік	618,06	484,93	380,49
Дисконтований негативний грошовий потік	283,85	36,69	28,22
Чистий дисконтований грошовий потік	334,22	448,25	352,27

Джерело: складено автором

$$IRR = 22+(30 – 22) *426,21/(426,21 – 352,27) = 46,22\ \%$$

Таким чином, можна сказати, що в результаті економічного обґрунтування проекту підвищення ефективності управління підприємством на основі вартісного підходу з впровадженням його автоматизації, встановлено доцільність проєкту.

Завдяки застосуванню CRM-систем можна значно полегшити та прискорити процес збору інформації про кожний напрям роботи підприємства. Зрештою це спрощує пошук факторів впливу на вартість підприємства.

Покращити ефективність взаємодії з потенційними та існуючими клієнтами, конкурентами та діловими партнерами можна використовуючи CRM-систему, яка також направлена на формування позитивного іміджу компанії та виявлення раніше невикористаних можливостей підвищення вартості підприємства.

Основу концепції CRM складає причинно-наслідковий ланцюг: наявні або майбутні потреби ринку визначають товари та послуги, способи їх доставки до клієнтів, склад основних засобів, вимоги до постачальників сировини та матеріалів, навичок та кваліфікації персоналу, потреб

стейкхолдерів тобто до всієї «конфігурації» бізнесу.

Представлено модель впровадження інформаційної системи в управлінську діяльність підприємство, проведено оцінку ефективності запропонованих заходів, яка показала прибутковість проєкту.

Також ефективність реалізації системи управління, націленої на зростання вартості, залежить від низки як зовнішніх (розвитку фондового ринку, ринку корпоративного контролю, активності інституціональних інвесторів), так і внутрішніх факторів (стадії життєвого циклу компанії, її транспарентності, можливості й бажання управлінців підвищувати сталий цикл створення вартості використовуючи ключові елементи VBM, тобто стратегії, яка акумулює пріоритетні фактори вартості, систематичного визначення вартості й побудови відповідної системи винагород.

ВИСНОВКИ

Оскільки оцінка бізнесу надзвичайно необхідна для визначення правильної вартості цінних паперів і, як наслідок, ефективного управління капіталізацією промислового підприємства, а також його кредитоспроможності, на практиці створюється єдиний базис оцінки вартості бізнесу. Вченими сформульовані моделі оцінки компаній, які враховують велику кількість факторів. На їх основі розроблено практичні підходи та методи, що враховують специфіку бізнесу та його перспективи.

Фундаментально, розроблені методи укладаються у три підходи: витратний, порівняльний та прибутковий. І якщо перший пропонує відштовхуватися від бухгалтерських оцінок, звичайно, не обмежуючись ними, а другий від зіставлення підприємства з обраними аналогами, то третій виходить з оцінки можливостей компанії щодо генерування майбутньої прибутковості. Саме у його контексті і розроблено метод дисконтованих грошових потоків, який багатьма визнається інструментом, що забезпечує найближчу до ринкових реалій оцінку вартості.

Наявність різних методів оцінки вартості бізнесу та, відповідно, отримання різних результатів, від яких залежить прийняття рішень, що визначає проблему вибору системи факторів вартості компанії, відповідних цілям оцінки, що проводиться. Множинність методів оцінки обумовлена перевагами та недоліками кожного з них та можливостями їх використання у конкретних ринкових обставинах.

Тому в жодному разі оцінка вартості бізнесу не може бути абсолютно точною. У сучасних умовах оцінка вартості компанії носить ринковий характер, вона не просто враховує витрати, пов'язані з об'єктом оцінки, але також враховує вплив сукупності ринкових чинників. На оцінку бізнесу можуть впливати фактори часу та ризику, ринкова кон'юнктура, економічні особливості об'єкта оцінки, його ділова репутація, а також внутрішнє та зовнішнє економічне середовище.

Разом з тим, метод дисконтованих грошових потоків піддається серйозної варіації результатів оцінки, спричинених особливістю поглядів суб'єктів оцінки на майбутні можливості оцінюваної компанії та різницею щодо їх ризиків. Тому для врахування їх інтересів та отримання розрахунку обґрунтованою ринковою вартістю підприємства необхідна модель, яка дозволила б аргументовано враховувати рівні значимості різних груп чинників вартість.

В процесі дослідження було запропоновано впроваджувати в діяльність підприємства контролінговий вартісно-орієнтований менеджмент, який окрім класичних функцій вирішує одночасно: проблеми зменшення внутрішніх конфліктів; забезпечує інтереси зовнішніх агентів; максимізує вартість компанії.

Все це складає поведінковий контролінг. Вартісно-орієнтований контролінг вирішує проблеми урахування інтересів усіх учасників створення й реалізації продукції, тим самим створюючи можливості послідовно перейти на формування корпоративних цінностей і застосування моделі якості менеджменту та підвищить зацікавленість менеджерів в правильній оцінці бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боярко, І. М. Методологісні аспекти оцінку впливу війни на ринкову вартість підприємств України. *матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції.–Черкаси: Навчально-наукове відділення ЛНУ ім. Івана Франка, 2022.–267 с.* (2022) URL:https://cherkasy-unit.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/conference_digest.pdf#page=189
2. Воронін А.В. Системний підхід до управління вартістю підприємства. Економіка і організація управління. 2016. № 3 (23). С. 148-155.
3. Давидов О.І. Вартість підприємства як економічна категорія. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 5. С. 8—19.
4. Довгань Л. П., Сурженко А. В. Оцінка вартості бізнесу в умовах впровадження вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 293–302.
5. Ємельянов , О. (2022). Рол технологічних змін у забезпеченні зростання ринкової вартості. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (September 9, 2022; Singapore, Singapore), 8–10. URL:https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/417
6. Колодяжна, Т. В.Вплив процесу оцінки вартості підприємства на його конкуре5нтоспроможність. URL:https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_08.12.21/Conf.pdf#page=149
7. Кривов’язюк І.В., Бурбан О.В. Економічна сутність поняття «вартість підприємства» та детермінанти її зростання. Економіка та держава. 2020. № 10. С. 99-104. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.10.99
8. Кубецька, Ольга Миколаївна. "ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ." *Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Льотної академії Національного авіаційного університету (протокол № 8 від 15 червня 2022 р.)* (2022): 354. URL:http://www.ndekc.lviv.ua/pdf/17.pdf#page=355

9. Міщенко О.О. Визначення поняття "вартість підприємства". 2013. URL: http://www. rusnauka.com/ 7_NITSB_2013/Economics/10_129666.doc.htm

10. Міщенко В.А., Концепція антикризового контролінгового вартісноорієнтованого менеджменту на підприємстві. Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції. Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО "СІЕУ", 2020. С.175-179

11. Ніколайчук, О. А. ., Зозуля , В. А., Кушнірук , А. В. (2022). Удосконалення управління активами підприємства на основі вартісного підходу. *Економічні горизонти*, (2(20), 12–32. URL:https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(20).2022.261846

12. Світовий, О. М. "Важливість застосування категорії" додана вартість" в управлінні підприємством." *Економіка та держава* 5 (2022): 14-18. URL:http://www.economy.in.ua/?Bop=1&z=5172&i=1

13. Стащук, О. (2022). Вартісно-орієнтоване управління підприємством.. *Економіка та суспільство*, (42). URL:https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-62

14. Фурсенко А.С. Складові елементи управління вартістю підприємстваURL:https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/stud_tezy_econ_19.05.22.pdf#page=98

15. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І., Стащук О. В. Особливості моделювання бізнес-процесів в умовах формування цифрової економіки. Економіка та суспільство. 2021. № 26. URL:https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-66

16. Ilchuk, V. P., Chut, M. A., & Shtyrhun, H. I. (2020) Mekhanizm vartisno-orientovanogo upravlinnia finansamy promyslovykh pidpryiemstv [Mechanism of value-oriented financial management of industrial enterprises]. Problemy i perspektyvy economiky ta upravlinnia, vol. 2 (22), pp. 101–116. URL:https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-2(22)-101-116 (in Ukrainian)

17. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України // Енергоефективність та відновлювальна енергетика

в Україні: проблеми управління / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – С. 72-85. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025

18. Вороненко В.И., Бурлакова И.М.. Эффекты от использования энергетических природных ресурсов в странах Европейского союза и Украине. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 61-66. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70636

19. Вороненко В.И., Горобченко Д.В. Теоретические модели анализа эколого-экономического развития. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 157. С. 65-68. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83711

20. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омельяненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Лєонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488

21. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омельяненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229

22. Гриценко П., Коваленко Є., Вороненко В., Смакоуз А., Степаненко Є. Аналіз дефініції «зміни» як економічної категорії. Механізм регулювання економіки, (1 (91), 92-98. URL: https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07

23. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737

24. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721

25. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525

26. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523

27. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754

28. Лукаш, О., Дерев'янко, Ю., Васильєва, Т., & Танащук, М. (2022). Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 31-39. https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.08
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90532

29. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво "Університетська книга"», 2021. 432 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235

30. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532

31. Мельник, Л. (2022). Росія – країна, побудована на порушенні божих заповідей: погляд економіста . Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 141-150. https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.10 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90536

32. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621

33. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043

34. Омельяненко В.А., Литвиненко С.М., Вороненко В.І. Аналіз потенціалу конвергенції біо- та нанотехнологій в космічній галузі (національний та міжнародний аспект). Інновації і трансфер технологій: методи, моделі та механізми управління: колективна монографія / за ред. д.е.н. В.А. Омельяненка. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 284-296.

35. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114

36. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91526

37. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91527

38. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746

39. Hrytsenko P., Voronenko V., Kovalenko Ye., Kurman T., Omelianenko V. Assessment of the development of innovation activities in the regions: Case of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2021. 19(4). P. 77-88. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85729 (SCOPUS)

40. Hrytsenko, P. V., Kovalenko, Y. V., Voronenko, V. I., Smakouz, A. M., Stepanenko, Y. S. Analysis of the Definition of "Change" as an Economic Category // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 92-98. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025

41. Hrytsenko, P.V., Kovalenko, Y.V., Voronenko, V.I., Smakouz, A.M., Stepanenko, Y.S. Analysis of the Definition of "Change" as an Economic Category. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. С. 92-98. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025

42. Ji, Z., & Sotnyk, I. (2023). Economic analysis of energy efficiency of China's and India's national economies. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 11-16. https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.02
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91221

43. Jianming Mu, Goncharenko O. S., Chortok Yu. V., Yaremenko A. H. Peculiarities of Formation of the Region's Logistics Infrastructure on the Basis of Eco-Innovations Within the Framework of Stakeholders' Partnership in the Enterprise-Region-State System // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 4. P. 22-29. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.94.03
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87514

44. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the

Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07

45. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of OECD and EU countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585

46. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of oecd and eu countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585

47. Kubatko, O. V., Kubatko, O. V., Sachnenko, T. I., Oluwaseun, O. O. Organization of Business Activities with Account to Environmental and Economic Aspects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 76-85. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85180

48. Kubatko, O., Merritt, R., Duane, S., & Piven, V. (2023). The impact of the COVID-19 pandemic on global food system resilience. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 144-148. https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.22 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91371

49. Lukash, O. A., Derev`yanko, Y. M., Kozlov, D. V., Mukorez, A. I. Regional Economic Development in The Context of the COVID-19 Pandemic and the Economic Crisis // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 99-107. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.08
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84026

50. Melnyk, L. Hr., Shaulska, L. V., Mazin, Yu. O., Matsenko, O. I., Piven, V. S., Konoplov, V. V. Modern Trends in the Production of Renewable Energy: the Cost Benefit Approach // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P.

5-16. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.01 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83761

51. Melnyk, L., Karintseva, O., Kubatko, O., Derev'yanko, Y., & Matsenko, O. (2022). Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 7-13. https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.01 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89627

52. Melnyk, L., Kovalov, B., Mykahilov, S., Mykhailov, S., Skrypka, Y., & Starodub, I. (2022). Dynamics of reproduction of economic systems in the transition to digital economy – in the light of synergetic theory of development*. Mechanism of an Economic Regulation, (3-4(97-98), 7-14. https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.01 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90520

53. Melnyk, L., Matsenko, O., Kalinichenko, L., Holub, A., & Sotnyk, I. (2023). Instruments for ensuring the phase transition of economic systems to management based on Industries 3.0, 4.0, 5.0. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 34-40. https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.06 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91226

54. Nesterenko V., Dolhosheieva O., Kirilieva A., Voronenko V., Hrytsenko P. «Green» vector of the economic development of the country. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. C. 82-90. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533

55. Nesterenko, V. O., Dolhosheieva, O. I., Kirilieva, A. V., Voronenko, V. I., Hrytsenko, P. V. "Green" Vector of the Economic Development of the Country // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 79-87. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.07 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533

56. Nikulina, M., Sotnyk, I., Derykolenko, O., & Starodub, I. (2022). Unemployment in Ukraine's economy: COVID-19, war and digitalization. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 25-32.

https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.04
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89630

57. Omelyanenko V., Pidorychev I., Voronenko V., Andrusiak N., Omelianenko O., Fyliuk H., Matkovskyi P., Kosmidailo I. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficience Estimations at the Regional Level. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22, No. 6. P. 400-407. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89615

58. Sotnyk I. M., Nahornyi M. V., Maslii M. Yu., Nikulina M. P., Yehorov Y. V. Problems of Unemployment in Ukraine Under the COVID-19 Pandemic // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 88-96. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.08
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87534

59. Sotnyk, I. M., Matsenko, O. M., Popov, V. S., Martymianov, A. S. Ensuring the Economic Competitiveness of Small Green Energy Projects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 28-40. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.03
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84021

60. Tambovceva, T. T., Melnyk, L. Hr., Dehtyarova, I. B., Nikolaev, S. O. Circular Economy: Tendencies and Development Perspectives // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 33-42. DOI: https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.04
https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85156

61. Voronenko V., Horobchenko D. Approaches to the Formation of a Theoretical Model for the Analysis of Environmental and Economic Development. Journal of Environmental Management and Tourism. Craiova: ASERS Publishing, 2018. Vol. 9, Issue Number 5(29). P. 1108-1119. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77227

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	2021	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВАЙ-Н-ЕН"	за ЄДРПОУ	39793399		
Територія М.КИЇВ	за КОАТУУ	8038900000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності інші види роздрібної торгівлі поза магазинами	за КВЕД	47.99		
Середня кількість працівників, осіб 7				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Пироговського, буд. 19, корпус 6, СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, М. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03110	0689376962			

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	1 176,3
Основні засоби :	1010	-	12,4
первісна вартість	1011	-	21,6
знос	1012	(-)	(9,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	-	1 188,7
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	3 499,6
у тому числі готова продукція	1103	-	3 499,6
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	3 019,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	107,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	865,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	66,9	67,5
Витрати майбутніх періодів	1170	2,1	-
Інші оборотні активи	1190	-	40,7
Усього за розділом II	**1195**	69,0	7 599,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	69,0	8 788,1

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	70,0	70,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3,7)	1 778,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	66,3	1 848,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	6 469,3
розрахунками з бюджетом	1620	-	391,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	391,3
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2,7	78,7
Усього за розділом III	**1695**	2,7	6 939,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	69,0	8 788,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34 845,0	-
Інші операційні доходи	2120	303,8	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	35 148,8	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(29 036,8)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(3 938,2)	(0,9)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(32 975,0)	(0,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 173,8	(0,9)
Податок на прибуток	2300	(391,3)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	1 782,5	(0,9)

Керівник _____ НОВІКОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
(підпис) (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ ВЛАСОВА АННА ОЛЕКСАНДРІВНА
(підпис) (ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	2023	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВАЙ-Н-ЕН"	за ЄДРПОУ	39793399		
Територія М.КИЇВ	за КАТОТТГ	[illegible]		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами	за КВЕД	47.99		
Середня кількість працівників, осіб 5				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Пироговського, буд. 19, корпус 6, СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, М. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03110		0689376962		

1.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 176,3	1 176,3
Основні засоби :	1010	15,3	19,6
первісна вартість	1011	62,0	87,1
знос	1012	(46,7)	(67,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	1 191,6	1 195,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	13 098,9	14 862,6
у тому числі готова продукція	1103	13 098,9	14 862,6
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 307,9	1 707,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	362,9	313,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	232,9	622,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 166,3	580,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	103,9	11,1
Усього за розділом II	**1195**	16 272,8	18 098,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	17 464,4	19 293,9

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	70,0	70,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 473,2	12 621,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	6 543,2	12 691,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	9 553,6	5 717,3
розрахунками з бюджетом	1620	1 215,3	833,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 215,3	833,7
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	152,3	51,2
Усього за розділом III	**1695**	10 921,2	6 602,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	17 464,4	19 293,9

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	71 214,9	57 599,0
Інші операційні доходи	2120	786,7	1 508,2
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	72 001,6	59 107,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(54 833,6)	(48 831,7)
Інші операційні витрати	2180	(5 770,4)	(3 520,0)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(60 604,0)	(52 351,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	11 397,6	6 755,5
Податок на прибуток	2300	(2 051,6)	(1 216,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	9 346,0	5 539,5

Керівник _____ (підпис) МАЗУРИК ЮЛІЯ ІГОРІВНА (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) ВЛАСОВА АННА ОЛЕКСАНДРІВНА (ініціали, прізвище)

ЕП Мазурик Юлія ВЛАСОВА АННА ОЛЕКСАНДРІВНА
Електронний підпис ЕП

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	2022	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВАЙ-Н-ЕН"	за ЄДРПОУ	39793399		
Територія М.КИЇВ	за КАТОТТГ	UA8000000000086783		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами	за КВЕД	47.99		
Середня кількість працівників, осіб 6				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Пироговського, буд. 19, корпус 6, СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, М. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03110		0689376962		

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 176,3	1 176,3
Основні засоби :	1010	12,4	15,3
первісна вартість	1011	21,6	62,0
знос	1012	(9,2)	(46,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	1 188,7	1 191,6
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	3 499,6	13 098,9
у тому числі готова продукція	1103	3 499,6	13 098,9
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 019,1	1 307,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	107,1	362,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	865,4	232,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	67,5	1 166,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	40,7	103,9
Усього за розділом II	**1195**	7 599,4	16 272,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	8 788,1	17 464,4